

TUG‘MA TANGLAY YORIQLIKLARIDA DAVOLOVCHI VA PROFILAKTIK YORDAMNI TASHKIL ETISH USULLARI

Shukurova Ozoda Nodir Qizi

Abdulla Qodiriy Nomidagi Jizzax Pedagogika Univeriteti Pedagogika Psixologiya (Logopediya)

Yo‘nalishi 3 – Kurs - 519.22 Guruh talabasi

Anatatsiya: *Tug‘ma tanglay yoriqliklari (TTY) — bu tug‘ma tibbiy holat bo‘lib, u bolalik davrida yuzaga keladigan eng keng tarqalgan patologiyalardan biridir. U tanglay, lab yoki boshqa og‘iz bo‘shlig‘i qismlarida yoriqlarning mavjudligi bilan xarakterlanadi. Ushbu maqolada tug‘ma tanglay yoriqliklarining turli shakllari, davolash usullari va profilaktik choralar ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, bu kasallikning o‘ziga xos klinik belgilariga, diagnostika usullariga hamda davolashning zamonaviy yondashuvlariga e‘tibor qaratiladi. Tug‘ma tanglay yoriqliklari va ularni davolashda tibbiy, jismoniy va psixologik yondashuvlarning muhimligi ta‘kidlanadi. Tug‘ma tanglay yoriqligi bilan tug‘ilgan bolalarga to‘g‘ri va samarali tibbiy yordam ko‘rsatish, ularning ijtimoiy moslashuvi va umumiy salomatligini yaxshilash uchun profilaktik choralarni ko‘rish juda muhimdir.*

Kalit so‘zlar: *Tug‘ma tanglay yoriqliklari, davolash usullari, profilaktik choralar, bolalar, tashxis, ijtimoiy moslashuv, tibbiy yordam, tibbiy rehabilitatsiya, psixologik yordam, ortopediya.*

Kirish

Tug‘ma tanglay yoriqliklari (TTY) — bu bir yoki bir nechta tanglay yoriqlari bilan yuzaga keladigan tuzatish talab qiladigan tibbiy holat bo‘lib, bolalarning sog‘lig‘iga jiddiy ta‘sir ko‘rsatadi. Ushbu kasallik, ko‘pincha homiladorlik davrida noto‘g‘ri rivojlanish yoki genetik omillar tufayli yuzaga keladi. TTYning keng tarqalishi tufayli, uning davolash va profilaktikasi tibbiyotda muhim masala bo‘lib qolmoqda. Tug‘ma tanglay yoriqliklari nafaqat tibbiy yordamni talab qiladi, balki psixologik va ijtimoiy yordamni ham o‘z ichiga oladi. Tug‘ma Tanglay Yoriqliklarining Turlari

Tug‘ma tanglay yoriqliklari bir necha shaklda bo‘lishi mumkin. Eng keng tarqalganlari quyidagilar:

1. Tanglayning butunlay yoki qisman yorilishi – tanglayning to‘liq yoki yarim yorilishi kuzatiladi. Bu ko‘pincha tibbiy tuzatishni talab qiladi.
2. Lab tanglay yoriqligi – tanglay bilan birga labda ham yorilishlar bo‘ladi. Bunday holat ko‘proq jarrohlik aralashuvini talab qiladi.
3. Submukozal tanglay yoriqligi – tanglayning ichki qismida nozik yoriqlar bo‘ladi, bu ko‘p holatlarda klinik belgilarga ega bo‘lmasligi mumkin, ammo vaqt o‘tishi bilan simptomlar kuzatilishi mumkin.

Diagnostika va Davolash .Tug‘ma tanglay yoriqliklarini erta bosqichda aniqlash muhimdir. Diagnostika odatda bolani tug‘ilishidan keyin darhol amalga oshiriladi. Diagnostik tadbirlar orasida vizual tekshiruv, rentgen tekshiruvlari, kompyuter tomografiyasi va boshqa tahlillar mavjud.

Davolashning asosiy yo‘nalishlari quyidagilardan iborat:

Jarrohlik usullar – operatsiyalar, masalan, tanglayning tuzatilishi yoki lab-tanglay yoriqligini tiklash operatsiyalari, bu jarayonlar tug‘ma tanglay yoriqliklarini bartaraf etishda asosiy usul bo‘lib hisoblanadi.

Reabilitatsiya va ortopediya – operatsiyadan keyin bolalarni qayta tiklash, ularning og‘iz va yuz tuzilishini to‘g‘rilash.

Tibbiy yordam – dorilar va boshqa konservativ davolash usullari, masalan, og‘iz va yuz tuzilishini yaxshilash uchun maxsus vositalar. Profilaktik Chora-Tadbirlar. Tug‘ma tanglay yoriqliklarining oldini olish uchun profilaktik choralar juda muhimdir. Bu kasallikni oldini olish uchun quyidagi chora-tadbirlar amalga oshirilishi kerak: Homiladorlik davrida to‘g‘ri parvarish – homilador ayollarni to‘g‘ri ovqatlantirish, vitaminlar bilan ta‘minlash, homiladorlik davridagi infeksiyalarni oldini olish. Genetik maslahatlar – agar oilada tug‘ma tanglay yoriqliklari tarqalgan bo‘lsa, bu holatni oldini olish uchun genetik maslahatlar va skrininglar o‘tkazilishi mumkin. Tez tibbiy yordam – bolalar tug‘ilganidan keyin, ular tegishli tibbiy tekshiruvlardan o‘tkazilishi kerak. Bu kasalliklarni erta aniqlash va davolash imkoniyatini yaratadi. Psixologik Yordam va Ijtimoiy Moslashuv Tug‘ma tanglay yoriqliklari bilan tug‘ilgan bolalar ko‘pincha psixologik yordamga muhtoj bo‘lishadi. Ular o‘zlarini boshqa bolalardan farq qilganini sezishlari mumkin, bu esa ularning ijtimoiy moslashuviga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi. Psixologik maslahatlar, ijtimoiy moslashuvni qo‘llab-quvvatlash va oila a‘zolariga yordam ko‘rsatish muhimdir. Bunday yordam bolalarning umumiy rivojlanishiga va o‘zini tuta olishiga yordam beradi.

Xulosa

Tug‘ma tanglay yoriqliklari bolaning rivojlanishiga jiddiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shu sababli, bu patologiyani erta aniqlash va to‘g‘ri davolash choralari muhim ahamiyatga ega. Davolash usullari orasida jarrohlik, reabilitatsiya va psixologik yordam muhim o‘rin tutadi. Shuningdek, profilaktik chora-tadbirlar homiladorlik davridan boshlab, tug‘ma tanglay yoriqliklarining oldini olishda katta rol o‘ynaydi. Tug‘ma tanglay yoriqliklari bilan tug‘ilgan bolalar uchun kompleks yondashuv, ularning sog‘lig‘ini yaxshilash va ijtimoiy moslashuvini ta‘minlashda katta ahamiyatga ega.

Foydalangan adabiyotlar

1. Xasanboyeva Shoiraxon. Yozma nutqni rivojlantirish. Proceedings of international Conference on Educational Discoveries and Humanities Hosted online from Plano, Texas, Usa-2022
2. Kadamova Mohinur Mamurbek qizi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarning og‘zaki vayoqmanutqini rivojlantirish usullari. Международный научный журнал No7(100), часть2«Научный импульс» Февраль, 2023
3. Chet tillarda o‘qishni o‘rgatish metodikasi bo‘yicha insholar - T.: / 2. Ed. I.M.Berman va V.A.Buchbinder. - Kiev: Oliy maktab, 2017 yil.
4. Hoshimov O‘. Yoqubov I. Ingliz tili o‘qitish metodikasi. - T.: Sharq nashriyot-matbaaaksiadorlik kompaniyasi Bosh tahririyat, 2013.
5. V.V.Shelenkova, I.B.Korelina. Bolalar o‘smirlar va kattalardagi nutq va ovozning buzilishi .